

Sygn. akt II Kp 594/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2014r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSR Magdalena Kuczka

Protokolant: Monika Walichowska

po rozpoznaniu w sprawie o czyn z art. 231 § 1 k.k. i inne

na skutek zażalenia pokrzywdzonego Z. R.

na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 17 października 2013r. sygn. akt(...)w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia

na podstawie art. 465 § 2 k.p.k.

postanowił :

nie uwzględnić zażalenia Z. R. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 17 października 2013r. sygn. akt (...)o odmowie przywrócenia terminu do złożenia zażalenia na postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 21 sierpnia 2013r. i utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2013r. zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie w dniu 14 lutego 2013r. odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień i znęcania się psychicznego w okresie od dnia 15.12.2012r. do dnia 15.01.2013r. w D.przez funkcjonariuszy Służby Więziennej nad Z. R., to jest o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 247 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego.

Na skutek zażalenia pokrzywdzonego Z. R., Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie w dniu 14 maja 2013r. w sprawie sygn. akt (...)postanowił uchylić ww. postanowienie w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa i sprawę przekazać Prokuraturze Rejonowej w Dzierżoniowie do dalszego jej prowadzenia.

Po wszczęciu śledztwa w ww. sprawie i przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego, postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2013r., zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie w dniu 21 sierpnia 2013r. umorzono śledztwo w sprawie tego, że w okresie od 15 grudnia 2012r. do 15 stycznia 2013r. w D.w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru funkcjonariusze (...)przekroczyli swoje uprawnienia i znęcali się nad tymczasowo aresztowanym Z. R.poprzez bezzasadne przeszukanie celi zajmowanej przez pokrzywdzonego, bezzasadne dokonywanie kontroli osobistych, kontrolowanie podczas kąpieli, bezpodstawne kontrolowanie celi w porze nocnej, polegające na włączeniu światła, czym zakłócano jego spoczynek nocny, to jest o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 247 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., z uwagi, że czyn ten nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie zarządził w dniu 21 sierpnia 2013r. doręczenie ww. postanowienia pokrzywdzonemu Z. R..

Jak wynika z akt sprawy, Z. R. otrzymał odpis ww. postanowienia o umorzeniu śledztwa wraz z pouczeniem w dniu 27 sierpnia 2013r., co potwierdza złożenie przez niego własnoręcznego podpisu na zwrotnym poświadczeniu odbioru przesyłki polecanej. (karta 64).

Jednocześnie w ocenie Sądu analiza omawianego postanowienia o umorzeniu śledztwa oraz załączonego do niego pouczenia, na stosowanym standardowo druku, o przysługujących pokrzywdzonemu uprawnieniach, pozwala na uznanie, iż pouczenie o właściwym sposobie zaskarżenia doręzonego mu postanowienia, zostało skarżącemu przekazane należyście.

W treści pouczenia wskazano bowiem jednoznacznie, że stronom przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia zażalenia na postanowienie o umorzeniu śledztwa, a nadto, iż „Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.). Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda **ponownie postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochodzenia**. W takim wypadku pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 a k.p.k., może wnieść akt oskarżenia w terminie miesiąca od daty zawiadomienia o postanowieniu. Akt oskarżenia winien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 k.p.k.”.

Jednocześnie w dalszej części omawianego pouczenia zawarto także pouczenie o sposobie, trybie i terminie do wniesienia zażalenia na doręczone postanowienie o treści „Zażalenie na powyższe postanowienie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który zatwierdził postanowienie. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne.” (karta 63).

Z. R.natomiast dopiero w dniu 2 października 2013r. skierował do Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie o umorzeniu śledztwa w przedmiotowej sprawie. W uzasadnieniu złożonego wniosku skarżący podał, iż nie jest profesjonalistą w dziedzinie prawnej i niezrozumiałym jest dla niego pouczenie załączone do postanowienia z dnia 16 sierpnia 2013r. W dalszej części Z. R.podniósł, iż nie posiadał wiedzy, że na tym etapie przysługiwał mu środek zaskarżenia w postaci zażalenia, a nie subsydiarny akt oskarżenia. Podał, iż powstałe wątpliwości wyjaśnił mu dopiero adwokat, któremu zlecił prowadzenie sprawy. W załączeniu Z. R.przedłożył pismo adwokata K. B.z dnia 26 września 2013r. oraz zażalenie na postanowienie o umorzeniu śledztwa. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, przekazał wniosek Prokuraturze Rejonowej w Dzierżoniowie zgodnie z właściwością do rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie w dniu 17 października 2013r., po rozpoznaniu wniosku Z. R., postanowił odmówić mu przywrócenia terminu do złożenia zażalenia na postanowienie z dnia 21 sierpnia 2013r. o umorzeniu śledztwa, w uzasadnieniu wskazując, iż jego zdaniem pokrzywdzony nie wykazał należyście przesłanki, iż nie dotrzymał terminu z przyczyn od niego niezależnych i powołując się na treść przesłanego Z. R.pouczenia, podkreślił, że z jego treści wynika niewątpliwie, że został on prawidłowo pouczony w zakresie przysługujących mu uprawnień.

Z. R.złożył zażalenia na powyższe postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 17 października 2013r., którym zaskarżył je w całości i wniósł o jego uchylenie. W uzasadnieniu podniósł po raz kolejny, iż był przekonany na podstawie załączonego pouczenia o tym, że po wydaniu postanowienia o umorzeniu śledztwa w dniu 21 sierpnia 2013r. może wystąpić jedynie z subsydiarnym aktem oskarżenia, podkreślając, iż otrzymane przez niego pouczenie w dniu 16 sierpnia 2013r. jest dla niego niezrozumiałe i wprowadziło go w błąd. Wskazał, iż wszelkie niejasności wyjaśnił mu dopiero adwokat, któremu zlecił prowadzenie swojej sprawy celem wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia.

Prokurator Rejonowy w Dzierżoniowie, przekazując omawiane zażalenie Z. R.na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu, do Sądu celem rozpoznania, wniósł o jego nieuwzględnienie i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd po analizie akt sprawy, w kontekście zarzutów pokrzywdzonego, uznał zażalenie za niezasadne.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k. jeżeli niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło

z przyczyn od strony niezależnych, strona w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody może zgłosić wniosek o przywrócenie terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana; to samo stosuje się do osób nie będących stronami. W myśl § 2 w kwestii przywrócenia terminu orzeka postanowieniem organ, przed którym należało dokonać czynności.

Przepis art. 126 § 1 k.k. ustanawia, zatem następujące warunki, od których spełnienia uzależnione jest przywrócenie terminu:

1. strona powinna zgłosić wniosek o przywrócenie terminu;
2. wniosek taki powinien zostać zgłoszony w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody;
3. jednocześnie z wnioskiem należy dopełnić czynności, która miała być w terminie wykonana;
4. niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych.

Po spełnieniu pierwszych trzech wymogów formalnych (które pokrzywdzony wypełnił), merytorycznym warunkiem przywrócenia terminu zawitego jest uznanie, że niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn od wnioskodawcy niezależnych. Jest to jedyne kryterium ważące przy podejmowaniu rozstrzygnięcia w kwestii przywrócenia terminu (por. wyrok SN V KZ 31/98, OSN Prok. i Pr. 1998, nr 10, poz. 8). Przepis art. 126 § 1 k.k. nie wymaga udowodnienia przez stronę, że uchybienie terminu nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych, wystarczające jest uprawdopodobnienie tej okoliczności (por. wyrok SN V KKN 11/96, OSN Prok. i Pr. 1997, nr 1, poz. 7). Jednak to na wnioskodawcy, ubiegającym się o przywrócenie terminu zawitego, spoczywa ciężar wykazania okoliczności, na które się powołuje (por. wyrok SN V KZ 33/10, OSNKW-R 2010, poz. 1309; SN III KZ 47/09, LEX nr 515561). Przyczyna niezależna od strony to taka okoliczność, której strona nie mogła usunąć i dokonać wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie (por. SN V KZ 28/97, OSN Prok. i Pr. 1997, nr 6, poz. 9). W orzecznictwie podnosi się, że wniosek o przywrócenie terminu powinien zostać oceniony nie tylko z punktu widzenia możliwości dotrzymania terminu (aspekt subiektywny), ale także pod kątem przyczyny, która spowodowała jego niedotrzymanie (aspekt obiektywny). Oznacza to, że ocena przyczyny jako niezależnej od strony powinna zostać dokonana w oparciu o kryterium obiektywno-subiektywne (por. SN IV KZ 40/10, OSNKW-R 2010, poz. 1489).

Jak już natomiast wykazano powyżej, Z. R., co niewątpliwie, odebrał osobiście odpis postanowienia o umorzeniu śledztwa z dnia 16 sierpnia 2013r. (zatwierdzonego przez prokuratora w dniu 21 sierpnia 2013r.) wraz z pouczeniem w dniu 27 sierpnia 2013r.

Jednocześnie, w ocenie Sądu, analiza treści, również cytowanego już wyżej pouczenia, wskazuje, iż pokrzywdzony Z. R. został prawidłowo pouczone, bowiem treść tego pouczenia jest obiektywnie jasna i zrozumiała oraz zgodna z obowiązującymi przepisami. Sama już literalna jego zawartość, bez konieczności dokonywania szczególnej analizy czy wykładni, dla której potrzebna by była przy tym wiedza prawniczej, pozwala na zrozumienie przedstawionych w pouczeniu uprawnień osoby pokrzywdzonej w przypadku umorzenia śledztwa (czy dochodzenia), wskazano w nim bowiem jasno, że na postanowienie to służy zażalenie, wskazując jedynie jednocześnie jakie przesłanki (z powołaniem stosownych przepisów) statuuje ewentualną możliwość i tryb wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Podkreślić też trzeba, iż z pisma pełnomocnika pokrzywdzonego z dnia 26 września 2013r. nie wynika nic, czego nie można by było wywnioskować już z samej tylko treści pouczenia, a pełnomocnik pokrzywdzonego sam w tym piśmie potwierdza, iż pouczenie załączone do postanowienia wskazywało na możliwości jego zaskarżenia w drodze zażalenia.

W orzecznictwie jak i w piśmiennictwie przyjmuje się natomiast, że błędne zrozumienie lub wręcz niezrozumienie przez stronę pouczenia w sytuacji, gdy została ona prawidłowo pouczone o trybie i terminie zaskarżenia orzeczenia, a jest osobą o prawidłowym rozwoju umysłowym nie stanowi przesłanki do przywrócenia terminu. (por. orzecznictwo SN III KKN 154/98, LEX nr 51076; SN III KZ 5/06, LEX nr 173637; SN II KZ 17/06, OSNKW-R 2006, poz. 1242; SN II KZ 27/06, OSNKW-R 2006, poz. 2495; SN III KZ 5/07, OSNKW-R 2007, poz. 637; SN II KZ 33/11, LEX nr 960535; SN V KZ 46/10).

Reasumując, mając na uwadze powyższe, powoływane w tych okolicznościach przez pokrzywdzonego Z. R., błędne zrozumienie przez niego pouczenia załączonego do postanowienia o umorzeniu śledztwa, **nie może być uznane za przeszkodę niezależną od niego**, uzasadniająca przywrócenie mu terminu zawitego do wniesienia zażalenia, a zatem, decyzja prokuratora w tym przedmiocie była słuszna i odpowiada prawu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji postanowienia.